

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับดี
2. พนักงานครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานครูและผู้ปกครองนักเรียนในระดับ พอใจมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนที่โอเอวิทยา(เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 741 คน พนักงานครู ปีการศึกษา 2552 จำนวน 41 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 741 คน รวมสิ้น 1,523 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 383 คน พนักงานครู ช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 16 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 383 คน รวมทั้งสิ้น 782 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับนักเรียน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .981

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานครูและนักเรียน ตอบแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง แล้วติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่ได้ส่งไป จำนวน 782 ฉบับ ได้รับกลับคืน 782 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ประชุมพนักงานครู ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินงาน

2.2 ทำความเข้าใจกับครูประจำชั้น / ครูผู้สอน เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตามกิจกรรมที่กำหนด 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร กิจกรรมประกวดมารยาทไทย กิจกรรมอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าเป็นประจำทุกวัน กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.3 ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด

2.4 แจกแบบสอบถาม เพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์

2.5 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้ จากกลุ่มตัวอย่าง นำมาจัดแยกเป็นพฤติกรรมที่ต้องการคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน 6 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย กริยามารยาท ความกตัญญูกตเวที การประหยัด ความรับผิดชอบ ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ เชื่อถือได้ ให้คะแนนคิดเป็นค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

3. แจกแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง แล้วติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่ได้ส่งไป จำนวน 782 ฉบับ ได้รับกลับคืน 782 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชุมพนักงานครู ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินงาน

3.2 ทำความเข้าใจกับครูประจำชั้น / ครูผู้สอน เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตามกิจกรรมที่กำหนด 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร กิจกรรมประกวดมารยาทไทย กิจกรรมอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าเป็นประจำทุกวัน กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

3.3 ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด

3.4 แจกแบบสอบถาม เพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ(Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) กองการศึกษา เทศบาลเมืองนางรอง จำแนกตามสถานภาพวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาความพึงพอใจต่อผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยจำแนกตามสถานภาพ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น

4.4 ศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) กองการศึกษา เทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และสรุปเป็นตาราง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, $\bar{X} = 3.71$, $\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยตามความคิดเห็นของพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน ด้านระเบียบวินัยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

ที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านกตัญญูคุณเวท ($\bar{X} = 3.70$) อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือด้านระเบียบวินัย ($\bar{X} = 3.69$) และด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านความประหยัด ($\bar{X} = 3.54$)

3. ความคิดเห็นของพนักงานครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการศึกษาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

4.1 ด้านความซื่อสัตย์

จัดให้มีรางวัลแก่นักเรียนที่เก็บของได้ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ชอบพูดจริงบ้าง โกหกบ้าง ต้องให้คู่ก่อนถึงจะบอก นักเรียนมีความซื่อสัตย์มาก มีความซื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อผู้มีพระคุณ มีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน เวลาเก็บของได้จะนำไปแจ้งครู ทุกครั้ง อยากให้ทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต เก็บสิ่งของได้ต้องนำไปแจ้งครูทุกครั้ง ถ้าแม่ ให้ไปซื้อของ และมีเงินทอนกลับมาให้แม่ก่อนทุกครั้ง นักเรียนมีความซื่อสัตย์ทั้งอยู่ที่บ้าน และอยู่ที่โรงเรียน

4.2 ด้านระเบียบวินัย

จัดระเบียบในโรงอาหารให้ดีกว่านี้ แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียนทุกครั้ง เมื่อออกจากบ้าน แต่งตัวเรียบร้อยทุกวัน มีความเป็นระเบียบวินัยดีแต่ยังต้องปรับปรุงอีก ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนและแต่งกายถูกระเบียบ มีระเบียบวินัยทุกครั้ง อยากให้ทุกคนมีระเบียบวินัยเพิ่มขึ้น แต่งตัวถูกระเบียบของโรงเรียน

4.3 ด้านความเมตตากรุณา

จัดให้มีการอบรมในห้องเรียนเป็นประจำ นักเรียนมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ มีจิตใจเมตตากรุณาต่อกัน นักเรียนมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์อยากให้ทุกคนมีความเมตตา กรุณาต่อกัน มีความรักต่อสัตว์ไม่รังแกสัตว์ นำสุนัขมาเลี้ยง ไม่ฆ่าสัตว์ เมื่อเห็นลูกนกตกจากรัง ก็นำไปไว้ในรังเหมือนเดิม นักเรียนมีความโอบอ้อมอารีต่อเด็กและผู้ใหญ่ จัดให้มีการอบรม ในห้องเรียนเป็นประจำ

4.4 ด้านกตัญญูกตเวที

จัดให้มีความกตัญญูต่อบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ มีความกตัญญูต่อบิดา มารดาและครูบาอาจารย์ มีการจัดอบรมทุกสัปดาห์ ช่วยงานที่บ้านเป็นประจำ มีความกตัญญูดีมาก เราทุกคนต้องมีความกตัญญูกตเวที วันแม่หรือวันพ่อก็นำดอกไม้ไปไหว้

4.5 ด้านความประหยัด

จัดให้มีการฝากออมทรัพย์ในห้อง รู้จักใช้จ่ายอย่างพอเพียง เหลือเงิน กลับมาหยอดออมสินทุกวัน รู้จักประหยัดเก็บออม มีความประหยัดในการใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้า รู้จักประหยัดในการใช้อุปกรณ์การเรียน ไม่มีความประหยัด ใช้เงินเก่ง

4.6 ด้านความรับผิดชอบ

รู้จักมีความรับผิดชอบในการทำการบ้านส่งครู การทำงานบ้าน ตั้งแต่เช้า ช่วยทำงานบ้านทุกวัน มีความรับผิดชอบอยู่เสมอ มาโรงเรียนทันเวลาทุกครั้ง ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง ถ้าทำของเพื่อนหายก็จะหามาให้ได้ เมื่อได้รับมอบหมายในหน้าที่ก็จะทำให้เสร็จตามเวลาอบงานและหน้าที่ให้นักเรียนเท่ากันทุกคน ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ครูสั่งให้ทำ เก็บขยะบริเวณที่ครูให้รับผิดชอบทุกวัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องผลพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา(เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ และควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ค่าระดับปัญหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความคิดเห็นของพนักงานครูและผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเห็นว่า การพัฒนา ด้านความระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรพัฒนาให้มากที่สุดหรือต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก เพราะถ้าทุกคนมีระเบียบวินัยดีแล้ว่อมทำให้สังคมสงบสุขเป็นระเบียบและน่าอยู่ ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนพบว่าควรพัฒนาให้มากที่สุดคือด้านความซื่อสัตย์ โดยนักเรียนอาจมีมุมมองได้ว่า ถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่ออาชีพและต่อสังคมแล้ว่อมทำให้ตัวบุคคลมีคุณค่าเป็นคนดี ครอบครัวและสังคมไม่มีปัญหาแล้วความซื่อ ดังคำกล่าวที่ว่า “ความซื่อสัตย์ เป็นสมบัติของคนดี” จากผลการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากสถานศึกษาและพนักงานครู ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนกวาดขันทั้งใน โรงเรียนและที่บ้านจะทำให้เด็กเกิดความเคยชิน ซึมซับปฏิบัติจนเป็นนิสัยทุกคน ย่อมจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติมีความสุข มีคุณธรรมสังคมน่าอยู่สงบสุข

2. การวิเคราะห์ค่าระดับความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1)

ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือมีความพึงพอใจ และด้านความกตัญญูคุณเวทิต่อพ่อแม่ ผู้มีพระคุณต่อสถานศึกษา เป็นด้านที่นักเรียนต้องการให้เกิด ให้มีอยู่ในจิตสำนึกและปฏิบัติตามอยู่เป็นประจำ ด้านระเบียบวินัย คือความพึงพอใจรองลงมาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีวินัย สังคมมีวินัย โลกคงน่าอยู่และสงบสุขมาก ความพึงพอใจระดับต่ำสุดคือการประหยัด จริงแล้วด้านนี้มีความสำคัญมาก แต่สาเหตุที่นักเรียนมีความพึงพอใจด้านนี้น้อย อาจเนื่องมาจากนักเรียนถูกเลี้ยงมาอย่างตามใจไม่เคยหาเงินเอง อยากได้อะไรมีแต่พ่อแม่หาให้ทำให้นักเรียนให้ความสำคัญน้อย

3. ความเห็นของพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิททยา (เทศบาล 1) พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันและได้ให้ความสำคัญรายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ 1) ด้านความซื่อสัตย์ 2) ด้านระเบียบวินัย 3) ด้านความเมตตากรุณา 4) ด้านกตัญญูคุณเวทิต่อพ่อแม่ 5) ด้านความประหยัด 6) ด้านความรับผิดชอบ

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการศึกษาพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่โอเอวิททยา (เทศบาล 1) ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า 1) เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองได้ ต้องนำไปคืนเจ้าของหรือแจ้งครูให้ทราบเพื่อประกาศหาเจ้าของต่อไป 2) นักเรียนไม่ลักขโมยสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 3) เมื่อมีการสอบนักเรียนปฏิบัติตามระเบียบการสอบอย่างเคร่งครัด นักเรียนไม่มีการลอกข้อสอบกัน 4) นักเรียนปฏิบัติตามคำพูดของตัวเองได้เป็นอย่างดี ไม่พูดจาโกหก 5) นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตัวเองและต่อผู้มีพระคุณ ด้านระเบียบวินัย พบว่า 1) นักเรียนปฏิบัติตามตัวตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เช่น แต่งกายชุดนักเรียน ชุดพลศึกษาอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) นักเรียนมีการเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อซื้อน้ำและอาหารสำหรับรับประทานใน โรงอาหารและการใช้บริการสหกรณ์โรงเรียน 3) ควรส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาอย่างมีสัมมาคารวะ อ่อนหวานและอ่อน โยน 4) เมื่อนักเรียนเดินผ่านผู้ใหญ่หรือครู ต้องเดินด้วยความสุภาพอ่อนน้อม โดยการก้มตัวหรือทำความเคารพด้วยการยกมือไหว้ 5) นักเรียนที่ดีไม่ควรตะโกนเสียงดัง เอะอะ โวยวายหรือตะโกนเรียกเพื่อนด้วยกันข้ามอาคารเรียน ด้านความเมตตากรุณา พบว่า 1) ครูต้องสอนให้นักเรียนทุกคนมีความรักความเมตตากรุณาต่อกัน 2) นักเรียนมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ต่างๆ เช่น แมว สุนัข นก เต่า ฯลฯ 3) นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของ เช่น เมื่อห่อข้าวมาโรงเรียนก็นำมารับประทานร่วมกันแบ่งกันรับประทาน 4) นักเรียนรู้จักการเสียสละต่อส่วนรวมในการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและสังคมชุมชนท้องถิ่น 5) นักเรียนรู้จักการหยิบยื่น โอกาสให้กับผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนนักเรียนทำผิดพลาดและ

การให้กำลังใจกัน ด้านความกตัญญูทศเวที พบว่า 1) นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ 2) ให้โรงเรียนจัดการอบรมเรื่องความกตัญญูทศเวทีเป็นประจำเสมอ 3) นักเรียนรู้จักการตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ 4) นักเรียนไม่ประพฤติตนเป็นคนเกเรสร้าง ความเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครอง 5) นักเรียนรักษาชื่อเสียงของตนเอง และครอบครัว และโรงเรียน รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก ด้านความประหยัด พบว่า 1) เมื่อผู้ปกครองให้เงินมาใช้จ่าย ในโรงเรียน นักเรียนควรรู้จักคุณค่าของเงินและใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย 2) นักเรียน มีการหยอดกระปุกออมสินที่บ้านทุกวัน 3) นักเรียนรู้จักประหยัดในการใช้น้ำ ไฟ 4) นักเรียน ไม่ซื้อของใช้ส่วนตัวที่ฟุ่มเฟือยและแพงเกินไป 5) นักเรียนรู้จักใช้อุปกรณ์สื่อการเรียน สมุดหนังสือ ปากกา ดินสอ ขางลบ ฯลฯ อย่างประหยัด โดยการใช้ให้หมด ด้านความรับผิดชอบ พบว่า 1) นักเรียนมีความรับผิดชอบทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายให้เสร็จทันเวลา 2) นักเรียน มีความรับผิดชอบต่องานที่ผู้ปกครองมอบหมายให้ทำที่บ้านอย่างดี 3) นักเรียนสามารถตื่นแต่เช้า และมาโรงเรียนได้ทันเวลาทำกิจกรรมหน้าเสาธงตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด 4) นักเรียนมีความ รับผิดชอบเข้าเรียนทันเวลาเมื่อถึงช่วงเวลาเปลี่ยนคาบเรียน 5) นักเรียนมีการกระทำที่ดีทั้งต่อหน้า และลับหลังครู ผู้ปกครองและบุคคลอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะเรื่องผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้ คือ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และการพัฒนา

1. ด้านความซื่อสัตย์ ควรส่งเสริมให้นักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) มีความประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง โดยการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมระหว่างพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน
2. ด้านระเบียบวินัย ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่นักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) เรื่องระเบียบวินัย ซึ่งเป็นแบบแผน ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวทางปฏิบัติ หรือดำเนินการ โดยการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมระหว่างพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน
3. ด้านความเมตตากรุณา ควรส่งเสริมให้นักเรียน โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) รู้จักใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้เรื่องความเมตตากรุณา ซึ่งหมายถึงความรัก ความเอ็นดู ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข และความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เป็นข้อปฏิบัติใน

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเรียกว่า พรหมวิหาร

4. ด้านความกตัญญูกตเวที ควรส่งเสริมให้นักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) รู้และเข้าใจ เรื่องความกตัญญูกตเวที คือ การเป็นบุคคลผู้รู้คุณที่คนอื่นกระทำแล้วและทำตอบแทน นั่นคือการเป็นผู้รู้คุณของคนอื่น โดยการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมระหว่างพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

5. ด้านความประหยัด ควรส่งเสริมให้นักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ โดยการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมระหว่างพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

6. ด้านความรับผิดชอบ ควรส่งเสริมให้นักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) รู้จักหน้าที่ประจำของแต่ละบุคคลเมื่อได้รับมอบหมายการปฏิบัติงานและหน้าที่ โดยเฉพาะ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดีที่สุดตามความสามารถของตน โดยการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมระหว่างพนักงานครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรนำผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้ ไปทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1)

2.2 ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เช่น บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เช่น หน่วยงานวัฒนธรรม ศาสนา วัด มูลนิธิ องค์กรเพื่อเด็ก และเยาวชน

2.3 ควรวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล วัด วัฒนธรรมอำเภอ จังหวัด ปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ